

Žodžiu pasiekti žmogaus dvasią

Janina Valančiūtė

Lietuvos medicinos biblioteka

Polėkis – galingas žirgas, jo nešami žmonės atranda ir užgyvena nežinomas žemes: sukuria eilėraščius, kelius nutiesia, pastato miestus ir išmoka gydyti sunkias ligas. Nebijok svajoti, susižavėti žaižaruojančiu dangumi. Ateinančiais metais Tu tikrai neabejosi, kad tikėjimas geresniu gyvenimu, geresne sveikata, gražesne žeme, teisingesniais žmonėmis – ne pasaka, kuria mes norime apsigauti, o šauksmas kurti kitokią žemę, pradėti kelionę į dvasinę pilnatvę.

(Iš J. Sučylaitės miniatiūrų knygos „Kūčių vakarą“)

Baigiantis 2014 metams, Lietuvos medicinos biblioteka savo skaitytojus ir bičiulius pakvietė į susitikimą su rašytoja, poetinės terapijos pradininke, gydytoja doc. dr. Jūrate Sučylaitė, kuri pristatė naujausią savo poezijos knygą „Žodžio laukai“. Susirinkusiesiems ji paskaitė savo eilėraščių, prisiminė medikų literatūrą poezijos pavasarius. Anot renginio moderatoriaus, poeto ir gydytojo doc. dr. Algimanto Jasulaičio, jos poetinis mąstymas atėjo su genais. „Man

duotas ypatingas gyvenimas. Iš močiutės – vaizgantiškas tikėjimas, kad blogis turi baigtis“, – prisipažino poetė. Rašyti pradėjusi dar mokykloje, pirmuosius kūrybinius bandymus spaudoje paskelbė 1976 m. Yra išleidusi 11 eseistikos, poezijos ir prozos knygų, tarp kurių – apsakymai, apysaka „Sumaištis“, romanas „Susitikimai su ragana“. Nuo 1994 m. Lietuvos rašytojų sąjungos narė. Justinas Marcinkevičius įvardina jos knygos „Atsilaikymas“ straipsnyje rašė: „Tokios atviros, rūpesčių persisėmusios poezijos dabar ypač trūksta, jos pasigenda skaitytojas. [...] Jūratės Sučylaitės eilėraštis siekia aktyvaus santykio su dabartimi, liečia skaudžias gyvenimo vietas („laša į mane svetimi gyvenimai“). Poetė vadina tai kalbos „atšildymu“, nuo kurio sumažėja vienišumo kupra, brėkšta sielos aušra. Taigi, poetinio judesio kryptis – į žmogų. Pažadinti jį, žodžiu pasiekti jo dvasią, paraginti visuomenę moraliniam atgimimui, prikelti didžiųjų, pagrindinių vertybių ilgesį. Jūratės Sučylaitės eilėraštis palieka ilgai tramdyto ir pagaliau prasiveržusio kalbėjimo išpuolį.“ Naujausiame eilėraščių rinkinyje „Žodžio laukai“ žmogaus išlikimas siejamas su kalbėjimo laisvės išsaugojimu, gilinimusi į vidinį pasaulį ir ieškoma nuskaidrėjimo sielos ir gamtos pasaulio vienovėje. Jos eilėraščiai publikuoti poezijos almanachuose. A. Jasulaitis pastebėjo, kad gydytojai ir poetai kažkuo panašūs, šios profesijos panašios. Medikai diagnozuoja ligą ir stengiasi išgydyti, o poezija pakylėja žmogų nuo kasdienybės, suteikia vilties. J. Sučylaitės metaforos padeda suvokti visumą, geba atverti žmogaus sielą. Docentas kreipėsi į kolegę: „Mūsų kūno, daugiau dvasios daktarė gimdo tuos gražius žodžius.“

J. Sučylaitė ne tik rašo eilėraščius. Ji viena pirmųjų Lietuvoje pradėjo propaguoti poetinę terapiją, dabar dirba su poetinės terapijos grupėmis, skaito pranešimus konferencijose, dalyvauja susitikimuose bibliotekose. Gydytojos psichoterapeutės moksliniai straipsniai poetinės terapijos tema

Jūratė Sučylaitė ir Algimantas Jasulaitis

spausdinti konferencijų leidiniuose. 1985 m. baigusi Kauno medicinos institutą, ji dirbo Kauno psichiatrinėje ligoninėje gydytoja. 1998 m. buvo išvykusi tobulintis į JAV, ten baigė poetinės terapijos kursą. Nuo 2006 m. Klaipėdos universitete dėsto poezijos terapijos, psichikos sveikatos priežiūros, edukologijos, ekspresyvosios terapijos kursus, o ligoninėje veda užsiėmimus. Ji apdovanoja Arturo Lernerio pionieriaus ženklu už poetinės terapijos idėjų sklaidą Lietuvoje ir Rytų Europoje 2004 m. Kalifornijoje vykusioje JAV Nacionalinės poetinės terapijos asociacijos konferencijoje. 2011 m. Vilniaus pedagoginiame universitete apgynė daktaro disertaciją „Ugdomoji poetikos terapija kaip priemonė suaugusiųjų, sergančiųjų šizofrenija ar depresija, įgalinimui“. Gydytoja psichoterapeutė sako gydanti ne vaistais, o kalbos menu ir psichologinio poveikio technikomis: „Man žodis yra instrumentas, leidžiantis atverti užsisklendusio žmogaus sielą, o mano žodis kartais tampa veidrodžiu, parodančiu pacientui jo neprarastas galias“. Ji pasakoja, kad dažniausiai poetinė terapija padeda depresijai sergantiems ar labai uždariems, intravertiškiems žmonėms. Literatūrinė kalba leidžia išsilaivinti iš skaudžių išgyvenimų. Kartais žmonės patys neatsimena ar nesuvokia, kur slypi jų traumos priežastis, o poezija padeda tai išsiaiškinti. Terapijos metu tarsi atsiveria nuslopinti, neišreikšti jausmai. Būna, kad žmogui labai sunku prabilti apie juos, mintys dėstomos nerišliai. Po šios terapijos žmogus pradeda kalbėti visiškai rišliai ir aiškiai. Docentės J. Sučylaitės poetinė patirtis padeda rasti tinkamą žodį psichoterapijoje. Pasak Just. Marcinkevičiaus, jos terapija – šviesos, žvilgsnio, kalbos, gerumo terapija.